

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

អង្គការសង្គមស៊ីវិលកម្ពុជា អំពាវនាវឲ្យពន្យារពេលដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុនចំពោះសំណើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីបាក់ឡាយ

យោងទៅលើសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន^១កាលពីពេលថ្មីៗនេះ របស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (MRC) ស្តីពីការអញ្ជើញអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ចូលរួមក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន លើសំណើគម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីបាក់ឡាយនៅលើទន្លេមេគង្គ ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅចាប់ពីថ្ងៃទី២០-២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ នៅទីក្រុងវៀងច័ន្ទ អង្គការសង្គមស៊ីវិល ដែលធ្វើការងារលើវិស័យអភិបាលកិច្ចទឹក និងធនធានធម្មជាតិនៅកម្ពុជា សូមអំពាវនាវដល់ MRC ឲ្យធ្វើការពន្យារពេលដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុនចំពោះគម្រោងដែលបានស្នើរ។

ការអំពាវនាវនេះមានហេតុផលដូចខាងក្រោម៖

- សំណើរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់តំបន់ ចំពោះរដ្ឋាភិបាលប្រទេសនៅតាមដងទន្លេមេគង្គភាគខាងក្រោម ឲ្យដោះស្រាយបញ្ហាកង្វល់សំខាន់ៗចំពោះគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីមុនៗ ដែលបានធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ជាមុនរួចហើយ (ទំនប់សាយ៉ាបូរី ជនសាហុង និងបាក់បេង) មិនទាន់ត្រូវបានចាត់វិធានការពីសំណាក់ MRC។ អង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅកម្ពុជា និងនៅក្នុងតំបន់បានចូលរួមក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន ចាប់តាំងពីគម្រោងទី១ នៅឆ្នាំ២០១១ និងគម្រោងបន្តបន្ទាប់ ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ និងឆ្នាំ២០១៧ ដើម្បីបង្ហាញពីក្តីកង្វល់ចំពោះគម្រោងដែលបានស្នើឡើង។ កាលពីពេលថ្មីៗនេះយើងក៏បានប្រកាសជាថ្មីម្តងទៀតចំពោះសេចក្តីស្នើរ^២សុំឲ្យមានការស្រាយបំភ្លឺចំពោះបញ្ហាកង្វល់នានាដែលបានដាក់ស្នើរនាពេលកន្លងមក ប៉ុន្តែរហូតមកទល់នឹងពេលនេះយើងខ្ញុំមិនដែលទទួលបាននូវការឆ្លើយតបជាផ្លូវការនៅឡើយទេ ដែលយើងរំពឹងថា នឹងទទួលបានមុនពេលការចាប់ផ្តើមដំណើរការពិគ្រោះយោបល់លើគម្រោងថ្មីៗ។
- ការបាក់ទំនប់វារីអគ្គិសនី **សេពាន សេណាមណាយ** កាលពីពេលថ្មីៗនៅប្រទេសឡាវ បានបណ្តាលឲ្យមានការខាតបង់ និងបង្កឲ្យមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងដល់ប្រជាជនរាប់ពាន់នាក់ក្នុងតំបន់ ក្នុងប្រទេសឡាវ ក៏ដូចជានៅតាមព្រំដែនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ សោកនាជកម្មនេះ បាននាំឲ្យមានការព្រួយបារម្ភបន្ថែមទៀតទាក់ទងទៅលើបទដ្ឋានរបស់ទំនប់ និងយន្តការសុវត្ថិភាពរបស់គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅប្រទេសឡាវ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកវិនិយោគ និងអ្នកអភិវឌ្ឍន៍ទំនប់ ដែលចាំបាច់ត្រូវតែមានការពិនិត្យពិច័យឲ្យបានល្អិតល្អន់ឡើងវិញ មុនពេលបន្តការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅក្នុងអាងទន្លេមេគង្គភាគខាងក្រោម។
- ដោយសារតែការបាក់ទំនប់នេះហើយ ទើបបានជារដ្ឋាភិបាលឡាវ បានប្រកាសឲ្យមានការស៊ើបអង្កេត^៣ទៅលើទំនប់វារីអគ្គិសនីនានាដែលមានស្រាប់ទូទាំងប្រទេស និងការផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្ននូវគម្រោងថ្មីៗ ខណៈពេលដែលរដ្ឋាភិបាលឡាវកំពុងពិនិត្យមើលយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ទំនប់វារីអគ្គិសនីនាពេលអនាគតរបស់ខ្លួន។ បើទោះជា

¹ <http://www.mrcmekong.org/news-and-events/news/stakeholders-invited-to-voice-concerns-during-mrc-prior-consultation-process-for-mekong-hydropower-development/>

² លិខិតជូន MRC (កក្កដា ២០១៨) សំណើសុំឲ្យបកស្រាយ និងដោះស្រាយបញ្ហាសំខាន់ៗទាក់ទងទៅនឹងគម្រោងទំនប់មុនៗ មុនពេលចាប់ផ្តើមដំណើរការគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីថ្មីនៅលើដងទន្លេមេគង្គ។

³ <https://laotiantimes.com/2018/08/08/lao-government-suspend-new-hydropower-dam-projects/>

គណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គឡាវ បានបញ្ជាក់ថា ទំនប់បាក់ឡាយ ពុំមែនជាគម្រោងសំណើរថ្មីក៏ពិតមែន ក៏ ប៉ុន្តែការអភិវឌ្ឍន៍ទៅលើគម្រោងនេះគួរតែផ្អាកសិន រហូតទាល់តែលទ្ធផលនៃការស៊ើបអង្កេត និងការពិនិត្យឡើង វិញពីយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ទំនប់វ៉ាអគ្គីសនី បានត្រូវបញ្ចប់ ដើម្បីធានាបានថា ដំណើរការធ្វើផែនការ និងការ អភិវឌ្ឍន៍ទំនប់វ៉ាអគ្គីសនីនាពេលអនាគត កាន់តែប្រសើរឡើង។

- អង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅកម្ពុជា សូមស្វាគមន៍ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ MRC ចំពោះការផ្តល់ឱកាស និង បង្កើតឲ្យមានការចូលរួមពីសំណាក់អង្គការសង្គមស៊ីវិលឲ្យបានច្រើនទៅក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន ដើម្បីប្រមូលគំនិតយោបល់ និងធាតុចូលសំខាន់ៗ ពីអង្គការសង្គមស៊ីវិលនានា ដែលធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ សហគមន៍មូលដ្ឋាន ចំពោះគម្រោងដែលបានស្នើឡើង។ ក៏ប៉ុន្តែការចូលរួមរបស់យើងខ្ញុំ ពុំមានន័យថា ជាសញ្ញា នៃការទទួលយក ឬយល់ស្របចំពោះគម្រោងនានាដែលបង្កឲ្យមានផលប៉ះពាល់នោះទេ។ បញ្ហាកង្វល់នានាដែល ត្រូវបានលើកឡើងអំឡុងពេលពិគ្រោះយោបល់ជាមុន គួរត្រូវបានឆ្លើយតប និងដោះស្រាយជាមុន មុនពេលចាប់ ដំណើរការសាងសង់ទំនប់។ យើងខ្ញុំជឿជាក់ថា ការចូលរួមរបស់យើងខ្ញុំនៅក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន នេះ គឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ព្រមទាំងនឹងរួមចំណែកដល់ការធ្វើផែនការ និងការគ្រប់គ្រងទន្លេមេគង្គ និង ដៃទន្លេឲ្យមាននិរន្តរភាព សម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន រួមទាំងបញ្ចៀសឲ្យបានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ទំនប់ ដែលបង្កផលប៉ះពាល់ដល់ធនធានទន្លេមេគង្គ និងសហគមន៍។ យើងខ្ញុំចង់ឃើញការចូលរួមរបស់យើង ត្រូវ បានឆ្លើយតបប្រកបដោយអត្ថន័យពីសំណាក់ MRC និងរដ្ឋាភិបាលប្រទេសតាមដងទន្លេមេគង្គក្រោម ពោលគឺ ដោះស្រាយបញ្ហាកង្វល់នានា និងសេចក្តីត្រូវការរបស់យើងខ្ញុំ ជាជាងយកការចូលរួមរបស់យើងខ្ញុំ ដើម្បីទទួលបាន ភាពស្របច្បាប់ក្នុងការសម្រេចចិត្តការសាងសង់ទំនប់។
- អង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅកម្ពុជាទទួលស្គាល់នូវកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ MRC ក្នុងការដោះស្រាយសំណើរមួយ ចំនួនរបស់យើងខ្ញុំ។ ជាឧទាហរណ៍ MRC បានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងរបៀបវារៈនៃវេទិកាអ្នកពាក់ព័ន្ធថ្នាក់តំបន់របស់ ខ្លួន (ប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃទី២១-២២ ខែកញ្ញា) តែទោះជាយ៉ាងណា របៀបវារៈនេះមិនគួរត្រូវបានយកទៅពិភាក្សា ជាមួយដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុននៃគម្រោងសំណើរទំនប់បាក់ឡាយនោះទេ។ របៀបវារៈនេះគួរត្រូវបាន យកទៅជជែកនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដើម្បីបញ្ចៀសនូវការបកស្រាយខុសពីវត្តមានរបស់យើងខ្ញុំ ដូចដែលបានព្រមព្រៀងនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន។

សម្រាប់ហេតុផលខាងលើនេះហើយ យើងខ្ញុំដែលជាស្ថាប័នអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលធ្វើកិច្ចការងារលើវិស័យ អភិបាលកិច្ចទឹក និងធនធានធម្មជាតិនៅកម្ពុជា ដែលមានរាយនាមដូចខាងក្រោម សូមអំពាវនាវឲ្យ MRC ពន្យារពេល ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមុនទៅលើសំណើរគម្រោងទំនប់បាក់ឡាយ និងប្រកាសជាថ្មីម្តងទៀតសូមឲ្យឆ្លើយតប និង ដោះស្រាយបញ្ហាកង្វល់ដែលបានលើកឡើងមុនៗ ដើម្បីបង្កើតទំនុកចិត្តដែលថា MRC និងរដ្ឋាភិបាលប្រទេសតាមដងទន្លេ មេគង្គ នឹងឆ្លើយតបប្រកបដោយអត្ថន័យចំពោះសំណើរបស់យើងខ្ញុំ។

បញ្ជីឈ្មោះអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលគាំទ្រសេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ

- ១) អង្គការសកម្មភាពដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ (AFD)
- ២) អង្គការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កម្ពុជា (CCD-Kratie)
- ៣) សមាគមយុវជនជនជាតិដើមកម្ពុជា (CIYA)

- ៤) អង្គការស្ម័គ្រចិត្តដើម្បីសង្គម (CVS)
- ៥) បណ្តាញយុវជនកម្ពុជា (CYN)
- ៦) មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ (CDC)
- ៧) សមាគមថែរក្សាបរិស្ថាន និងវប្បធម៌ (CEPA)
- ៨) សម្ព័ន្ធភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល (FACT)
- ៩) មជ្ឈមណ្ឌលម្តប់ព្រហ្មវិហារធម៌ (MPC)
- ១០) អង្គការភូមិខ្ញុំ (MVi)
- ១១) អង្គការអ្នកអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ (NAS)
- ១២) អង្គការកម្មវិធីផ្តោះប្តូរអនុផលព្រៃឈើ (NTFP-EP)
- ១៣) អង្គការអភិវឌ្ឍជនបទភូមិភាគឦសាន (NRD)
- ១៤) អង្គការសង្គ្រោះជនងាយរងគ្រោះកម្ពុជា (SVC)
- ១៥) សមាគមពង្រឹងពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចសហគមន៍ (SECEA)
- ១៦) សម្ព័ន្ធភាពប្រជាជនសាទកម្ពុជា (CCF)
- ១៧) វេទិកាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា (NGOF)
- ១៨) អ្នកថែរក្សាទឹកបឹងទន្លេសាប (TSW)
- ១៩) ក្រុមប្រឹក្សាយុវជនកម្ពុជា (YCC)
- ២០) បណ្តាញការពារទន្លេ៣ស (3SPN)